

Adam Teląžka

„Starożytne hutnictwo żelaza w dorzeczu środkowej Warty”

Rozważając nad zagadnieniem starożytnego hutnictwa żelaza przychodzi się na myśl głównie tereny Gór Świętokrzyskich, Mazowsza i Śląska, gdzie technologia ta rozwijała się najprężniej. Na pozostałych obszarach, gdzie rozwijał się tzw. ekstensywny nurt produkcyjny, trudniej przeprowadzić pełniejsze rozważania, chociażby ze względu na mniejszą liczbę dobrze rozpoznanych stanowisk. Celem pracy jest najdokładniejsze opracowanie sytuacji związanej z zagadnieniem starożytnego hutnictwa żelaza w Wielkopolsce. Po pierwsze poprzez określenie jej walorów środowiskowych, a także zarys sytuacji osadniczej – sytuację jaka panowała w okresie przedrzymskim, a później okresie wpływów rzymskich. Dobrze skomunikowana sieć osadnicza pomagała w lokalizacji stanowisk hutniczych. Kolejne czynniki, które na to wpływały to dostępność rud żelaza, lasów pod wytwarzanie węgla drzewnego oraz gliny do budowy pieca dymarskiego. W Wielkopolsce dysponujemy odpowiednim zapleczem zarówno w przypadku zasobów, jak i sieci osadniczej, czego dowodami są wyróżnione mikroregiony hutnicze. Widoczna jest w nich najczęściej jedna osada hutnicza, nastawiona głównie na produkcję żelaza oraz kilka do kilkunastu mniejszych stanowisk hutniczych. Wsparte były o ślady produkcji, z których znane są tylko pojedyncze fragmenty żużla. Większość z opracowanych materiałów pochodzi z badań AZP, jednak pełen opis możliwy był dzięki systematycznie prowadzonym badaniom, które dostarczyły istotnych informacji na ten temat. Dzięki nim możliwe było poznanie sytuacji, jaka panowała w dorzeczu środkowej Warty.